

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

Сучасні суспільні комунікації:
міжнародний досвід та українські реалії

Збірник тез наукових доповідей
(Лубни, 20 лютого 2025 року)

Лубни, Україна

2025

4. Шергін С. До справедливого міжнародного порядку. [Do spravedyvoho mizhnarodnoho poriadku]. Політика і час. 2003. №5. С.56–60.

5. Як війна Росії проти України змінила світ. [Yak viyna Rosiyi proty Ukrayiny zminyla svit] Національний інститут стратегічних досліджень. 15.03.2023 р. <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/yak-viyna-rosiyi-proty-ukrayiny-zminyla-svit>

Олександр Сумець, д-р екон. наук, професор
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7116-3857>

Віолета Дудіна

Харківський інститут ВНЗ ПрАТ «МАУП»

ЗАГРОЗИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ І ВПЛИВ ЇХ НА СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРОЕКТНО- ОРІЄНТОВАНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У сучасних наукових джерелах глобалізація описується як процес всесвітньої економічної, політичної і культурної інтеграції та уніфікації. Глобалізація за останні десятиліття стала одним із найбільш досліджуваних і привабливих питань в наукових колах. Вони дістали широкого обговорення на конференціях і симпозіумах державного та міждержавного рівня, по глобалізації виконано десятки дисертаційних досліджень, сотні наукових публікацій на шпальтах Інтернет-ресурсів та у періодичних наукових виданнях, в яких автори досить жваво обговорювали глобалізацію економіки і вплив її на розвиток національного ринку. На той час всі ми були захоплені очікуваним ефектом від глобалізації і багато хто не усвідомлював її наслідки для

вітчизняних виробників, які мають проектно-орієнтовану спрямованість. Хвиля підтримки глобалізації була наскільки потужною, що дослідників, які прогнозували для національних ринків не тільки позитивні, а й негативні наслідки, не чули, чи не бажали чути – майже всі очікували «побачити європейський, американський чи азійський ринок». Всі гадали, що ми – українці – його досить швидко завоюємо. Однак цього в сухому залишку фактично не здійснилося. І що ж ми бачимо зараз? Нажаль обсяг негативу затіняє позитивні зміни, зокрема для нашої країни. На нашу думку, чаша терезів негативу глобалізації все ж перетягує чашу позитиву. І це найбільше відчуває малий та середній бізнес. Для олігархату позитиву більше, ніж для малого і середнього бізнесу, представники якого вже не можуть конкурувати з навалюю товарної маси, особливо китайського виробництва. Та й з європейськими виробниками важко конкурувати – тут високі вимоги до якості й ціни.

Мета дослідження: визначити загрози глобалізації для національного ринку і вплив їх на стратегічний менеджмент проектно-орієнтованих організацій. Для досягнення сформульованої мети нами було вирішено таке наукове завдання: спланувати і організувати опитування представників малого і середнього бізнесу щодо виявлення загроз для національного ринку і вітчизняного бізнесу.

З метою визначення загроз глобалізації для національного ринку нами було проведено опитування представників малого і середнього бізнесу з використанням кількісних методів, які надали можливість вирішити поставлене наукове завдання.

Важливим моментом у проведенні опитування є коректне формування вибірки респондентів (експертів), яких планується залучити до дослідження. Вибірка була сформована із представників малого і середнього бізнесу. Із генеральної сукупності представників бізнесу була прийнята вибірка, в яку увійшли 32 особи. Стаж їх роботи коливався в межах 5 – 17 років, вік становив від 27 до 52 років. Всі респонденти мали вищу освіту: 42 % осіб – з економічною освітою, 54 % – з технічною освітою, 4 % – з юридичною освітою.

В опитувальник було включено лише два питання: 1. На вашу думку, які на цей момент часу існують загрози глобалізації для

національного ринку? 2. Як вказані вами загрози вплинуть на стратегічний менеджмент проектно-орієнтованих організацій?

За результатами аналізу було визначено коефіцієнт конкордації – його визначення склало 0,81, що свідчить про узгодженість думок експертів щодо визначення загроз глобалізації для національного ринку.

Обробка результатів опитування виконувалася з використанням стандартних методів експертного аналізу.

Аналіз результатів опитування за першим питанням після їх систематизації надав можливість отримати такий перелік загроз:

- різновекторне посилення конкуренції на різних сегментах національного ринку;
- зростання відсталості вітчизняного технологічного ринку;
- посилення міграції населення в інші країни;
- ріст залежності вітчизняних підприємств від закордонних постачальників, особливо електронних виробів і їх комплектуючих, посівних матеріалів тощо;
- поглиблення дисбалансу соціальних стандартів життя населення країни;
- підвищення депресії, ріст рівня захворюваності громадян країни, погіршення здоров'я;
- загальне скорочення робочих місць в масштабах країни, регіонів;
- перетікання фінансів в інші розвинуті країни, які забезпечують нормальні інвестиційні умови та започаткування і розвитку бізнесу;
- країна перетворюється в сировинний придаток розвинутих країн;
- зростає розрив традиційних внутрішніх виробничих зв'язків, згорання вітчизняного виробництва промислових товарів;
- поглиблення розриву в розвитку України від країн Євросоюзу.
- посилення залежності від фінансових ринків інших країн, втрата самостійності та самоідентичності.
- втрата культурної ідентичності.

Наведений перелік загроз корелюється, хоча і частково, з висновками Антипенко В.І. [1].

Що ж стосується відповідей на друге питання опитувальника, то практично всі респонденти вказали пряму залежність стратегічного менеджменту проектно-орієнтованих організацій від названих загроз глобалізації. При цьому респонденти також вказали і про необхідність зміни концепції стратегічного менеджменту. Нові умови функціонування ринків, зміна змісту конкуренції вимагають запровадження нових методів і технологій стратегічного менеджменту для організацій, особливо для тих, які мають присутність і на міжнародному ринку. Отже, зважаючи на результати дослідження, можна зробити висновок про те, що: 1) загрози глобалізації для національного ринку і суб'єктів господарювання зростають, мають різноплановий характер. Боротися з такими загрозами все важче і важче; 2) для виживання в складних умовах глобалізації вітчизняним підприємствам, фірмам і компаніям необхідно удосконалювати стратегічний менеджмент, знаходити нові форми гнучкого управління та використовувати сучасний інструментарій форсайту для прогнозування змін на національному та міжнародному ринках.

Список використаних джерел:

1. Антипенко І. В. Загрози і виклики сучасних глобалізаційних процесів для національних держав: до проблеми державного управління політичними ризиками. *Актуальні проблеми державного управління*. 2020. № 1(57). С. 174-180. (Antypenko V.I. Zagrozy I vyklyky suchasnykh globalizatsiinykh protsesiv dlya natsionalnykh dergav: do problemy dergavnogo upravlinya politychnymu ryzykamy. *Aktualni problemy dergavnogo upravlinya*. 2020. № 1(57). S. 174-180).

Наталія Науменко,

к. екон. н., доцент,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

та управління проектами,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-1327-0398>